

Göteborgs kommun

goteborg@goteborg.se

2018-12-17

1 (19)

Dnr-2018:6376

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Hagenskolan i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Hagenskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Utbildningen i förskoleklass ingår inte granskningen. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter detta ska göras. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs isåfall också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framtätytande kommentarer då det bedöms motiverat.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hagenskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver, inom ramen för värdegrundsarbetet, leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att undervisningen i alla årskurser är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i låg utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver arbeta för att utveckla ett samlat och långsiktigt arbete med att skapa studiero på skolan.

Bedömning och betygssättning

Det finns i hög utsträckning förutsättningar för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygsättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6376) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap 4-7 §§ skollagen (2010:800)

Läroplan för grundskolan , förskoleklassen och fritidshemmet 2011, reviderad 2017,
1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande,
Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.

Skälen för bedömningen är att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskapsuppdrag. Detta kommer bland annat till uttryck genom att rektorn skapar goda förutsättningar för kollegialt lärande med fokus på elevernas utveckling och att utveckla undervisningen. Rektorn skapar också en god grund för utveckling av undervisningen genom att systematiskt följa upp och analysera skolans kunskapsresultat och därefter fatta beslut om utvecklingsåtgärder. Emellertid följer rektorn inte upp att värdegrundsarbetet i alla delar integreras i undervisningen, det vill säga hur lärarna ser till att undervisningen genomsyras av värdegrundsuppdraget i sin helhet. Det saknas också ett gemensamt strategiskt arbete avseende jämställdhetsfrågor som rektorn leder och styr.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och under besöket.

Ledning och organisation

Granskningen visar att skolan har flera gemensamma projekt som de arbetar med för att utveckla undervisningen och öka måluppfyllelsen. Utifrån vad som framkommit i en tidigare analys av skolans resultat har rektorn bland annat fattat beslut om att skolan ska arbeta med tillgänglig lärmiljö i syfte att ge alla elever möjlighet att nå så långt som möjligt och för att undervisningen i större utsträckning ska individanpassas. I intervju med elevhälsan framkommer att delar av elevhälsan genomfört lektionsobservationer för att se om arbetet med tillgänglig lärmiljö gett avtryck i undervisningen och att det som framkommit delges rektorn för beslut om vidare arbete. Arbetet med skolans olika projekt följs upp inom ramen för skolans

systematiska kvalitetsarbete. Rektorn berättar att uppföljningar visat att undervisningen i större uträkning än tidigare är individanpassad men att arbetet trots det behöver fortsätta för att alla elever ska få samma möjligheter. I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framgår att skolan har en organisation där lärarna kontinuerligt får möjlighet att samverka. Bland annat har rektorn delat in lärarna i olika arbetslag som träffas en gång i veckan i syfte att planera, samordna och följa upp verksamheten tillsammans. Därtill finns veckovisa återkommande forum för information, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. I intervju med lärare och elevhälsa berättar de att möten för samverkan mellan lärare leds av personer utsedda av rektorn och med uppdrag att fånga viktiga delar som sedan lyfts till rektorn. Enligt elevhälsan leder rektorn det pedagogiska arbetet på skolan. Bland annat sker det genom att rektorn återkommande pratar med personalen om deras gemensamma projekt och det arbete lärarna förväntas göra utifrån dessa. De nämner som exempel att lärarna nyligen fick i uppdrag att tillsammans reflektera över sin egen undervisning i relation till en film de sett om olika undervisningsstrategier.

Uppföljning, analys och förbättringsområden

Granskningen visar vidare att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att systematiskt följa upp och analysera skolans resultat och därefter fatta beslut om utvecklingsåtgärder. Enligt rektor och lärare är det bland annat skolans kvalitetsutvecklare som har i uppdrag att göra uppföljningarna tillsammans med lärarna. I intervju med lärare framgår att det finns flera tillfällen under läsåret där de tillsammans med skolans kvalitetsutvecklare följer upp olika resultat. Bland annat berättar lärarna att de, inför uppföljningsmöten med kvalitetsutvecklaren, ska besvara frågor om hur de var och en arbetar med skolans olika utvecklingsområden i undervisningen. Lärare ger också som exempel att de tillsammans med kvalitetsutvecklaren eller rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat på individ- och ämnesnivå. Att en uppföljning av kunskapsresultat görs på skolan framgår också i dokumentet *Läsåruppföljning 2017/2018, Hagenskolan* som innehåller en utvärdering av undervisningen på Hagenskolan.

I intervju med lärare framgår att de var och en arbetar med värdegrundsuppdraget i undervisningen men att rektorns styrning och uppföljning avseende detta arbete sker i begränsad omfattning. Lärarna berättar att de genomförde en gemensam uppstart av läsåret 2018/19, för att skapa en samsyn i kollegiet gällande värdegrundsarbetet. De säger vidare att lärarna i samband med uppstarten utformade gemensamma lektioner som genomfördes i alla klasser. Några lärare menar att rektorn inte följer upp hur värdegrundsarbetet genomförs i undervisningen medan andra menar att det finns med som en fråga i medarbetarsamtal. Enligt rektorn själv följer hen upp att

värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen bland annat genom trivselenkäter, arbetet i elevrådet och inom ramen för arbetet med likabehandlingsplanen.

Jämställdhetsarbete

Vad gäller rektorns ledarskap visar granskningen avslutningsvis att rektorn, inom ramen för det pedagogiska arbetet, inte leder och styr ett gemensamt strategiskt arbete gällande frågor som rör skolans jämställdhetsarbete och inte heller försäkras sig om att jämställdhetsperspektivet genomsyrar utbildningen på Hagenskolan. I intervju med rektorn och lärare framkommer att det inte finns något strategiskt jämställdhetsarbete på Hagenskolan. Lärarna berättar att det inte finns någon ledning från rektorn sida för att skapa en samsyn i jämställdhetsarbetet då de varken fått tid för, eller i uppdrag, att diskutera något sådant arbete. Vidare framkommer i intervju med lärare att rektorn inte heller gjort något för att försäkra sig om att lärarna verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. I intervju med rektorn framkommer att de gör en jämställdhetsanalys i samband med uppföljning av skolans resultat. Emellertid har ingen djupare analys gjorts eftersom skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor vid senaste uppföljningen inte varit så påtagliga. Uppföljningen utifrån ett jämställdhetsperspektiv gäller enligt rektorn mer uppföljning av resultat och inte hur jämställdhetsarbetet fungerar i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver, inom ramen för värdegrundsarbetet, leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolors arbete med jämställdhet ingår i skolans värdegrunds- och demokratiuppdrag. Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Vidare framgår att skolan

har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.¹

På Hagenskolan behöver detta arbete utvecklas så att rektorn kan säkerställa att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Vid tiden för granskningen sker arbetet på skolan i allt för stor utsträckning utifrån varje lärares initiativ, utan styrning och ledning av rektorn. Dessutom är den jämställdhetsanalys av elevernas resultat som görs begränsad då den enbart synliggör flickors och pojkars kunskapsresultat och saknar en djupare orsaksanalys om huruvida undervisningens utformning och personalens bemötande ger flickor och pojkar samma möjligheter att lyckas i skolan. Detta kan leda till att elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet, riskerar att utebli.

Ett strategiskt jämställdhetsarbete kan exempelvis handla om att skapa tillvägagångssätt som regelbundet följs upp och omprövas för att på ett effektivt sätt motverka traditionella könsmonster. Det kan bland annat handla om att rektorn styr och leder ett arbete för att skapa medvetenhet om hur flickor och pojkar bemöts utifrån krav och förväntningar, och där lärare utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. Vidare kan ett strategiskt jämställdhetsarbete handla om att organisera och systematisera arbetet med att följa upp att alla lärare, i alla ämnen, arbetar med ett jämställdhetsperspektiv i sin undervisning. Arbetet kan också röra sig om att alltid göra en jämställdhetsanalys vid uppföljningar av verksamheten. Exempelvis hur kunskapsresultaten ser ut för pojkar och flickor, om det finns könsmonster i anmälan om kränkande behandling eller i uppföljning av resultat av trygghetsenkäter men också hur studie- och yrkesorientering fungerar ur ett perspektiv att motverka traditionella könsmonster etc. Detta så att könsmonster kan uppmärksammas och nödvändiga åtgärder kan vidtas.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

¹ Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, en likvärdig utbildning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen (2010:800)

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, reviderad 2017,
1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolans och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav.

Skälen för bedömningen är att eleverna får en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen bedöms till stora delar vara målfokuserad, varierad och innehålla ett aktivt lärarstöd. Därtill är undervisningen individanpassad på så sätt att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat så att den stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Dessutom ingår varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Dock behöver undervisningen för de yngre eleverna utvecklas för att den i större utsträckning ska anses vara målfokuserad, varierad och innehålla ett aktivt lärarstöd.

Strukturerad undervisning

Granskningen visar att undervisningen till stor del är strukturerad, balanserad och innehåller en variation av uppgifter och aktiviteter, men att det finns delar av verksamheten som inte har kommit lika långt i det arbetet. Av intervjuer framkommer att det finns ett samlat arbete med att strukturera undervisningen. Enligt lärarna förs samtal emellan om hur undervisningen ska struktureras. Lärare berättar att de strävar mot att ha ungefär samma upplägg på lektionerna med tydlig struktur och tydliga rutiner men att momenten på lektionerna varierar för att behålla elevernas intresse och motivation. De säger vidare att de förmedlar målen för undervisningen både muntligt och skriftligt samt att dessa kommuniceras med vårdnadshavare bland annat genom att lärarna delger dem sin planering av undervisningen. Att lärarna har en strukturerad undervisning bekräftas också av eleverna i de högre årskurserna som berättar att lärarna både muntligt och skriftligt tydliggör vad de ska arbeta med och vad de ska lära sig. Bland annat säger eleverna att lärarna skriver på tavlan vad de ska arbeta med och vad de ska lära sig. De berättar att lärarna också visar och pratar om läroplanen och betygskriterierna så att de förstår vad de behöver kunna för att nå de olika betygsstegen. Lärare kan också tydliggöra för eleverna vad de behöver träna på genom att återkoppla hur det gått för dem på prov eller andra arbeten de gjort.

I intervju med de yngre eleverna framgår inte lika tydligt på vilket sätt undervisningen är strukturerad. Enligt de yngre eleverna förklarar lärarna för dem vad de ska lära sig och i något ämne kan de få se film för att få reda på det. I de olika intervjuerna som gjorts med lärare, elevhälsa och rektorn visar det sig att det skiljer sig åt i vilken utsträckning lärare arbetar med att tydliggöra innehåll och struktur för eleverna. Både lärare och rektorn säger exempelvis att det finns lärare som inte arbetar med bildstöd trots att alla ska göra det. Enligt rektorn beror detta på att flera lärare är nya på skolan och ännu inte har satt sig in i alla delar som skolan arbetar med. Även i intervju med personal i elevhälsan framkommer att det finns en variation i arbetet med att strukturera undervisningen. Exempelvis lyfter elevhälsan att undervisningen i de högre årskurserna är strukturerad medan lärarna i de lägre årskurserna får handledning bland annat i syfte att strukturera undervisningen. Detta bekräftas också av rektorn.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar vidare att undervisningen är individanpassad på så sätt att dess innehåll och arbetssätt är anpassade så att den stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Lärarna säger bland annat att de planerar och genomför undervisningen för både elever som behöver stöd för att nå kunskapskraven och för elever som nått långt i sin kunskapsutveckling. De säger också att de varierar arbetssätt och att uppgifterna är utformade så att eleverna ges möjlighet att göra dem på olika nivåer. De ger som exempel att eleverna kan skriva olika mycket inom samma uppgift och att läraren kan kräva olika mycket av eleverna utifrån deras individuella kunskapsnivå. Lärarna berättar att de också utmanar eleverna som kommit långt i sin kunskapsutveckling i samtal som förs under lektionen samt att de kräver mer utförliga svar av dessa elever. I intervju med lärare framgår emellertid att de ser vissa svårigheter med att kunna anpassa undervisningen eftersom det är stora klasser och för dem nya elever. Enligt elevhälsan har de tillsammans med lärarna diskuterat hur de kan arbeta för att anpassa undervisningen och skolan har därefter köpt in olika hjälpmedel så som skärmar, hörselkåpor och "time-timer". De har också diskuterat hur de i större utsträckning ska möta de elever som har behov av utmaningar. Detta så att elever i behov av utmaningar inte börjar göra annat när de är klara, utan istället kan få en mer utmanande uppgift. Enligt elevhälsan anpassar lärarna undervisningen bland annat genom att dela in eleverna i olika grupper så att de bättre kan stödja var och en av eleverna men också genom att använda sig av olika arbetsformer för att möta gruppens behov. De säger vidare att lärarna har en tydlig struktur på lektionerna och att de försäkrar sig om att eleverna förstår. Elevhälsan säger också att lärarna individanpassar undervisningen genom att de bland annat använder bilder, dokumentkamera och "time-timer" samt att aktiviteter beskrivs både skriftligt och muntligt. I intervju med rektorn framgår att hen

har kännedom om att undervisningen är individanpassad i flera av årskurserna men att hen ännu inte vet hur det är för eleverna i de lägre årskurserna eftersom lärarna där är nya på skolan.

Metod för planering och utvärdering av undervisningen med eleverna

Granskningen visar dessutom att lärarna använder sig av varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. På skolan har det gjorts en utvärdering av undervisningen läsåret 2017/18 vilken beskrivs i dokumentet *Läsårsuppföljning 2017/2018 Hagenskolan*. I dokumentet framgår att de arbetat med delaktighet i undervisningen bland annat genom att låta eleverna arbeta i lärpar och med kooperativt lärande där eleverna får möjlighet att ta ansvar för varandras lärande. Vidare framgår att de arbetat med reflektion, utvärdering och kamratrespons/kamratbedömning samt låtit eleverna diskutera mycket och göra självskattningar. Såväl rektor som elevhälsa och lärare ger exempel på att de arbetar för att göra eleverna delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande. Bland annat lyfter de att lärarna arbetar tillsammans med eleverna för att ta reda på "vad de vet, vad de tror och vad de vill veta" inför ett nytt arbetsområde. Detta är något som även elever nämner i intervju då de säger att lärare frågar dem vad de kan och vad de vill lära sig och att lärarna sedan följer upp hur det gått när arbetet är klart. Av granskningen framkommer att det bedrivs ett omfattande arbete med olika metoder. Som exempel kan omnämnas att lärarna använder sig av mind maps och reflektionsbok. I intervju med elever framkommer emellertid att elevernas delaktighet varierar då vissa elever säger att det är lärarna som bestämmer vad och hur de ska lära sig och redovisa medan andra berättar att de i större utsträckning är delaktiga. Några av eleverna som menar att de är delaktiga ger som exempel att de utvärderar varje lektion och andra att läraren ber dem säga två bra saker och två saker som kan bli bättre i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att undervisningen i alla årskurser är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd.

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna

utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.² Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.³ Enligt skolans läroplan ska skolan erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning.⁴

Skolinspektionens granskning visar att lärares arbete med att ge eleverna i de lägre årskurserna ett aktivt lärarstöd behöver utvecklas vid Hagenskolan. Skolinspektionen rekommenderar därför att skolan arbetar med att utveckla arbetssätt gällande hur undervisningens struktur utformas så att alla elever får stöd i att förstå lektionens innehåll, hur de ska göra och varför de arbetar med det aktuella lektionsinnehållet. Rektorn behöver skapa tillfällen för lärarna att på olika sätt utveckla och sprida metoder. Kollegialt lärande i form av att lärare observerar varandras undervisning och för strukturerade samtal kring vad som observerats kan vara ett sätt att utveckla undervisningen. I Skolinspektionens rapport *Arbetsformer och lärarstöd i grundskolan - resultat efter Skolinspektionens oanmälda besök på 60 grundskolor den 18 oktober 2016* besvaras frågor bland annat om hur rektorerna som intervjuats arbetar för att utveckla och säkerställa att eleverna ges hög grad av lärarstöd och hur de sedan följer upp att detta arbete ger synliga resultat i undervisningen. I rapporten finns även beskrivning av undervisning där lärarstöd ges i hög utsträckning bland annat att övergripande mål och syfte tydliggörs för eleverna och på vilket sätt lektionens innehåll och olika moment är kopplade till dessa. En av Skolinspektionens slutsatser, som beskrivs i rapporten, är att det är viktigt att lärarstöd finns även vid individuellt arbete, exempelvis genom tydliga instruktioner till varje uppgift och att läraren är tillhands för eleverna och följer upp vad de gör.⁵ På Skolinspektionens hemsida finns

² 3 kap. 3 § skollagen

³ 5 kap. 2 § skolförordningen

⁴ Lgr 11, 2.2 kunskaper

⁵ Skolinspektionen, *Arbetsformer och lärarstöd i grundskolan - resultat efter Skolinspektionens oanmälda besök på 60 grundskolor den 18 oktober 2016*

råd och vägledning gällande undervisning, bland annat publikationer, webinarier, litteratur, verktyg för utveckling och litteratur i området.⁶

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i låg utsträckning av studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skälen för bedömningen är att det saknas ett samlat arbete med att skapa studiero så att eleverna ges möjlighet att göra de uppgifter läraren har planerat för, utan att bli störda när de utför dessa. Emellertid finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet där rektorn gör kontinuerliga uppföljningar på skolan för att försäkra sig om att utbildningen präglas av trygghet. Därtill ser rektorn till att personalen har ett gemensamt förhållningssätt samt arbetar mot samma mål för att skapa trygghet.

Granskningen visar att det saknas ett samlat arbete med att skapa studiero så att eleverna ges möjlighet att göra de uppgifter läraren har planerat för, utan att bli störda när de utför dessa. Såväl elever, lärare, elevhälsa och rektorn berättar att elevernas utbildning inte i tillräcklig utsträckning präglas av studiero. I intervjuer som genomförts under granskningsbesöket framgår att det skiljer sig åt mellan klasser och lektioner i huruvida utbildningen präglas av studiero. Framförallt är det i de lägre årskurserna som eleverna inte får möjlighet att arbeta utan att bli störda. Eleverna i dessa årskurser säger visserligen att det kan vara studiero men de ger också exempel på att elever stör genom att prata för mycket, springa runt, leka och slåss. De störande moment som eleverna ger exempel på förekommer varje lektion för några av eleverna medan det sker någon gång om dagen eller mer sällan för andra. Enligt eleverna säger lärarna till de elever som stör och använder sig av en klocka som ska tydliggöra för eleverna när klassen ska ha fem minuter med tystnad. Enligt lärarna som undervisar

⁶ <https://www.skolinspektionen.se/sv/Rad-och-vagledning/undervisning/>, 2018-11-11

eleverna i de lägre årskurserna pratar de ofta med eleverna om hur de ska skapa studiero men säger att eleverna lätt glömmer reglerna som gäller. I någon klass pratar eleverna enligt lärare så mycket att femton minuter av varje lektion går bort på grund av detta. Enligt lärarna har rektorn hörsammat behoven som lärarna lyft och utifrån det tillsatt mer resurser, bland annat har rektorn sett till att det alltid är två vuxna med på lektionerna. I intervju med elevhälsa och rektorn framgår att de har kännedom om att eleverna inte får möjlighet att arbeta utan att bli störda. De säger att insatser görs och att det är ett prioriterat arbete att komma tillrätta med bristen på studier. Några lärare säger att det till viss del finns ett samlat arbete för att skapa studiero eftersom det diskuteras i olika forum och att en del av arbetet som görs inom ramen för skolans olika projekt också syftar till att skapa studiero. Dock säger lärare att det till stor del är upp till var och en av dem att arbeta med det i sin undervisning. Även elevhälsan lyfter att det finns forum och diskussioner om studiero men att det ännu inte resulterat i något samlat arbete på skolan. I intervju med rektorn framkommer att de har följt upp studieron genom trivselenkäten som görs på skolan och att den framöver kommer att följas upp genom lektionsobservationer som rektorn planerar att göra under hösten. Rektorn berättar att de till följd av resultat i uppföljningar organiserat elevernas skoldagar så att samtliga klasser träffar sin mentor första lektionen på dagen, i syfte att skapa studiero.

Granskningen visar emellertid att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på Hagenskolan. Både lärare och rektorn berättar att de på olika sätt följer upp tryggheten och vidtar åtgärder utifrån behov. Lärare berättar att en kartläggning avseende tryggheten gjorts på individnivå och att resultat av denna följts upp och lett till åtgärder så som exempelvis fler rastvakter. Rektorn säger att de genomför trygghetsvandringar och att lärarna har i uppdrag att se över vilket arbete som behöver ske i respektive klass för att öka tryggheten. Rektorn berättar om både åtgärdande och förebyggande insatser; att de delat in skolgården i olika zoner som var och en har en rastvakt kopplad till sig, att de har en rastpedagog som ansvarar för att genomföra aktiviteter med eleverna samt att de arbetar med rastkompisar för att alla elever ska känna att de har någon att vara med. I intervju med elever framkommer att de känner sig trygga på skolan men att det förekommer bråk på vissa lektioner och i korridorer. Enligt eleverna agerar de vuxna när de ser att bråk uppstår men eftersom det inte finns några vuxna i korridoren så finns det inte heller någon som kan ingripa vid de bråk som uppstår där. Enligt rektorn har de i förebyggande syfte sett över schemaläggningen för eleverna så att inte alla elever slutar sina lektioner samtidigt, eftersom det då blir trångt i korridorerna. Rektorn berättar att det finns regler som säger att alla elever ska vara utomhus på rasterna och att det finns rastvakter som har i uppdrag att se till att regeln följs.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver arbeta för att utveckla ett samlat och långsiktigt arbete med att skapa studiero på skolan.

Studiero i undervisningen är en viktig del för elevers lärande och deras möjligheter att nå målen för utbildningen. Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.⁷ Av granskningen framgår att eleverna, främst i de lägre årskurserna, inte får möjlighet att göra de uppgifter läraren planerat för utan att bli störda. Arbetet på skolan kring att skapa studiero sker i allt för stor utsträckning utifrån varje lärares initiativ och utan styrning och ledning av rektorn. Rektorn behöver utveckla det samlade arbetet kring att skapa studiero på Hagaskolan.

För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta. För att åstadkomma en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektor är lärarnas upplevelse av hur detta arbete fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder, och att arbeta för en sådan där det bedrivs ett gott och förebyggande arbete med också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.⁸

Ett effektivt arbete för att skapa en utbildning som präglas av studiero kan exempelvis handla om att organisera verksamheten så att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt gällande studiero. Lärarna behöver på ett konstruktivt sätt

⁷ 5 kap. 3 § skollagen

⁸ Skolinspektionen (2016c) Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Stockholm: Skolinspektionen, s. 16.

uppmärksamma elever som förefaller passiva eller oengagerade i skolarbetet eller de elever som av andra skäl stör andra. Störande inslag kan exempelvis vara att elever rör sig runt i klassrummet utan orsak som är kopplad till undervisningen, eller att elever vid upprepade tillfällen tar muntlig kontakt med varandra av orsaker som inte är kopplade till undervisningen. Om det, trots försök till gott förebyggande arbetet, ändå uppstår ordningsstörningar i undervisningen behöver läraren agera tydligt och effektivt för att skapa lugn och arbetsro igen. Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga.⁹

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skälen till bedömningen är att det finns en medvetenhet i arbetet där rektorn ger lärarna förutsättningar att ge likvärdiga omdömen och sätta likvärdiga betyg. Rektorn analyserar eventuella skillnader i bedömningar och betyg tillsammans med lärarna och ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Enligt rektorn har arbetslag och mötesforum på skolan organiserats så att det finns förutsättningar för lärarna att samarbeta kring bedömning och betygssättning. Detta bekräftas av lärarna som berättar att det finns forum för dialog om bedömning och betygssättning där de tillsammans utbyter erfarenheter och stöttar varandra. Lärare säger att de har i uppdrag av rektorn att diskutera bedömningar på möten de har samt att använda sig av bedömningsstöden som finns. Såväl lärare som rektor berättar att lärare inom skolan sambedömer nationella prov men också att samrättning mellan flera närliggande skolor sker. I kompletterande uppgifter till Skolinspektionen framgår att lärarna som samrättar tar med sina erfarenheter till kollegorna på skolan och att

⁹ Ibid s.15

det på så sätt också blir en fortbildningsinsats i bedömning och betyg för samtliga lärare på skolan. Därtill säger rektorn att det har funnits nätverk för lärare som undervisar i ämnen där nationella prov inte genomförs och att sådana nätverk även kommer att finnas framöver. Både lärare och rektorn säger att sambedömning av andra prov och uppgifter som eleverna gör också sker på uppdrag av rektorn. Lärarna ger som exempel att de har sambedömt elevernas arbeten inom ett temaarbete kring astronomi. I intervju med rektorn framgår dock att det om ovan beskrivits inte sker i samma utsträckning mellan lärarna på lågstadiet. Rektorn säger att de tillsammans på skolan analyserar skillnader i betyg och diskuterar orsaken till dessa. I kompletterande uppgifter från skolan görs en närmare beskrivning av hur skolan arbetar med bedömning och betygssättning. Bland annat framgår att lärare i samma årskurser som ansvarar för samma ämnen samarbetar mycket kring omdömen. Vidare framgår att analys av skillnader mellan omdömen görs av lärarna vid några tillfällen under året. I slutet av vårterminen och början av höstterminen träffar rektorn och skolans kvalitetsutvecklare lärarna som undervisar i lågstadiet vid ett tillfälle och lärarna som undervisar på mellanstadiet vid ett annat tillfälle för att diskutera och analysera resultat på nationella prov, kunskapskrav och bedömningsstöd. När det gäller analys av betyg visar kompletterande uppgifter att en sådan görs och att den exempelvis innefattar avvikelser över tid, jämförelse mellan resultat uppdelat på kön och resultat i förhållande till förutsättningar och genomförandet av undervisningen. I uppgifterna framgår att eleverna generellt har goda resultat och att resultat för flickor respektive pojkar inte skiljer sig nämnvärt åt.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Beslutsfattare
Signerat av: Helena Boëthius

X Susanne Nordberg

Föredragande
Signerat av: Susanne Nordberg

I handläggningen av ärendet har även utredaren Oskar Cliffordson och juristen Magnus Jonasson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 10 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 2 oktober 2018 och den 4 oktober 2018. Besöket genomfördes av Susanne Nordberg och Oskar Cliffordson.

Hagenskolan är en grundskoleenhet i Göteborgs kommun med elever i förskoleklass och i årskurserna 1-6. Det går 346 elever på skolan.

Skolinspektionen besökte skolan den 2-4 oktober 2018.